

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus OKTOOBER 2015

Lõikustänapüha tervitus Österhaninge kogudusest Stockholmi piiskopkonnas

Lõikustänapüha tähistamiseks ja oma tänulikkuse avaldamiseks on meie kogudustes mitmeid vanu traditsioone. Paljudes kogudustes kanduvad need põlvest põlve edasi. Tänapühäl koguneme üheskoos jumalateenistusele või palvusele, et olla tänulikud meile antud andide eest.

Kooriruumid on külluslikult ehitatud sügislõikusel saaduga. Kirikus on tunda puuviljade ja juurviljade lõhna. Lõikustänapüha tähistamisega väljendame oma tänulikkust ja alandlikkust. Tänuikkust elu eest. Tänuikkust meie endi elude eest.

Liiga sageli võtame meile antud iseenesestmõistetavana. Luuka evangeeliumist (Lk 17:11-19) loeme, kuidas Jeesus teeb puhtaks kümme pidalitõbist. Jeesus ravitseb neid ja nad saavad terveks. Neist kümnest tervenenust tuleb ainult üks tagasi Jeesuse juurde, et teda tänada.

„Aga kus on siis ülejäänud üheksa?“ küsib Jeesus. See küsimus on asjakohane ka tänapäeval. Kus on ülejäänud? Tänuikkus, mida näitame Jumalale elu eest, mis meile on antud, iseloomustab meie hoiakuid ja põhimõtteid. Olles tänulik, on see märk, et me ei võta midagi iseenesestmõistetavana, vaid et me elame palves Jumala poole sõnadega „meie igapäevast leiba anna meile tänapäev“.

Elada tänuliku meelega tähendab ühtlasi ka julgust loobuda ja lahti ütelda. See näitab meie julgust usaldada oma elu Jumala kätte.

Selleks, et saada head saaki, tuleb vaeva näha. Kuid ei taimede ja viljade kasvamine ega lillede õitsemine ole inimese kätes. See on Looja ime, mis on meie ümber aastast aastasse ja mis annab meile kõik, mida eluks vajame. Selle ime ees on meil põhjus tõusta püsti, tunda imetlust ja tänada.

Kuid ilusaim, mida Jumal on loonud, kõige loodu kroon, oleme meie, inimesed. Sina. Loodud tema näo järgi. Sulle on antud oskused, et luua. Maad harida, ehitada, leiutada, ja Sulle on antud anded, et valitseda. Selle eest saame tänulikud olla. Olla tänulikud Jumala imelise loomingu eest.

„Jumal on teinud imet ja rikkalikult õnnistanud meie vaeva. Taimed on kandnud ja maapind on andnud head vilja. Kuid veelgi enam, hing, mis on elav, rohkelt on saanud rõõmu ja toitu.“ (Laul 168 3. salm Rootsi kiriku lauluraamatust)

Krister Stenberg
Österhaninge koguduse õpetaja

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA OKTOOBRIKS.

- R, 2. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik). Kl 18.00 segakoori proov (Jaanisaal).
- P, 4. oktoober kl 11 sõnajumalateenistus** (Toomkirik). Teema: *Suurim käsk*. Teenib diakon Küllike Valk. Orelil Lia Salumäe.
- T, 6. oktoober kl 16.30 Jaanimardikad** (Jaanimaja) kl 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal)
- R, 9. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik). Kl 13.30-15.00 Teetund. Kl 17.30 segakoori proov (Jaanisaal).
- P, 11. oktoober kl 11 lõikustänupüha jumalateenistus armulauaga. Lastekirik** (Toomkirik). Teema: *Igapäevane leib*. **Ordinatsiooni 40. aastapäeva ning Tiit ja Lia Salumäe Haapsalu koguduse teenimise 40. aastapäeva tänapüha.** Teenivad peapiiskop emer. Andres Pöder (jutlus), piiskopid Einar Soone (liturgia) ja Tiit Salumäe, õpetaja Kristel Engman, diakon Küllike Valk ning külalisvaimulikud. Laulavad koguduse koorid. Orelil Lia Salumäe.
- T, 13. oktoober kl 16.30 Jaanimardikad** (Jaanimaja) kl 18.30 toomkoori proov (Jaanisaal)
- R, 16. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik). Kl 13.30-15.00 Teetund. Kl 17.30 segakoori proov (Jaanisaal).
- P, 18. oktoober kl 11 jumalateenistus armulauaga** (Toomkirik). Teema: *Jeesuse saadikud*. Külalised on sõpruskoguduse külalised Rendsburgist Saksamaalt. Teenivad õpetajad Tiit Salumäe, Rainer Karstens (jutlus) ja diakon Küllike Valk. Organist Lia Salumäe. Külaliskoor Rendsburgist ja Haapsalu koguduse koorid. (Toomkirik).
- R, 23. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik).
- L, 24. oktoober kl 16. Piibel köögis** (Jaanimaja).
- P, 25. oktoober kl 11 jumalateenistus armulauaga** (Toomkirik). Teema: *Usuvõitlus*. Teenivad õp. Kristel Engman ja Teno Ilves.
- T, 27. oktoober kl 16.30 Jaanimardikad** (Jaanimaja). Kl 18.30 ühendkoori proov (toomkirik).
- N, 29. oktoober kl 19.00 Kontsert-palvus Lia Salumäe 60. sünnipäeva puhul** (toomkirik). Laulavad Haapsalu, Ridala ja Martna koguduste koorid. Dirigendid Lia Salumäe ja Sirje Kaasik.
- R, 30. oktoober kl 9 hommikupalvus** (Jaani kirik).
- L, 31. oktoober kl 19.00 Kirikukontsert „Hingedeaja muusikalised rännakud“**
Rändaja Indrek Tammoja sõpradega. Vaimulikud mõtisklused õpetaja Kristel Engman (Jaani kirik).

EELTEADE!

**PÜHAPÄEVASED JUMALATEENISTUS TOIMUVAD
1.-22. NOVEMBRINI JAANI KIRIKUS!**

LÕIKUSTÄNUPÜHA TERVITUS.

*Sina teed rohkeks rahva, ja valmistad talle suure rõõmu:
nad rõõmustavad sinu ees otsekui lõikusajal ollakse rõõmsad,
otsekui saaki jagades hõisatakse. Jesaja 9:2*

Selle aasta lõikustänupüha tähistab meie rahvas ja eriti põllumehed vastuoluliste ja raskete tunnetega. Ei ole ju sugugi tavapärane, et põllumehed lähevad ühes koos meelt avaldama nii Tallinnas, Brüsselis kui paljudes teistes maades. Mure tuleviku ees on suuremaks läinud kui rõõm selle aasta lõikusest. Aafrika katk on hävitanud paljud farmid ja piim mida lehmad annavad osutub müües nii odavaks, et kulud on suuremad kui tulud. Pagulaste tulemine on rahvast lõhestanud küllap just teadmatuse ja sihilikult külvatud hirmu tõttu rahvusküsimuses. Oma maa jääb aga järjest tühjemaks ja rahvas läheb tööd otsima mujale maailma. Olukord on muutumas ohtlikuks kogu ühiskonna stabiilsusele ja rahule. Elame terves maailmas muutuste hirmus. Lihtsaid lahendusi ei ole põhjust pakkuda. Paljusid asju ei saa meie muuta, aga me saame muuta oma hoiakuid ja väärtushinnanguid. Lõikustänupüha võiks meid panna mõtlema mitte ainult leiva, vaid elu püsiväärtuste peale. Jeesus annab mäejutluses prioriteedid õnnelikuks eluks: “Aga otsige esmalt Jumala riiki ja tema õigust, siis seda kõike antakse

teile pealegi! (Mt 6:33) Küllap ongi üheks segaduste ja sisemise rahutuse põhjuseks see, et asjad ei ole pandud õigesse tähtsujärjekorda. Siin on põhjust õppida põllumehe tarkusest. Ta teab, millal panna seeme mulda, et see kannaks õigel ajal vilja. Prohvet Jesaja kutsub meil üles selleks rõõmustama ja jagama saaki hõisates. Lõikustänupühal perekonnaga lauda istudes ärge unustagem teha seda palvega. Üks ilus söögipalve on: **On sul, on sul tükikene leiba, ära seda üksi söö, vaid koos kaaslasega jaga, siis see leib on maitsvam veel.**

Tiit Salumäe

LASTEKIRIKU TEGEVUSAASTA PÕNEV ALGUS.

Lastekirik alustas uut tegevusaastat 20. septembril. Kõigepealt kogunesime Maarja kabelisse (ristimiskabel), kus kohtusime külalistega sõpruskogudusest Tunbridge Wellsist, Inglismaalt. Nad õpetasid meile laulu kahest mehest, kes ehitasid endale majad. Üks meestest ehitas maja kaljule ja teine liivale. Hakkas sadama ja suured vetevood uhtusid üle majade. Liivale ehitatud maja varises kokku, aga kaljule ehitatu jäi seisma. Külalised soovisid meile uut ja põnevat aastat lastekirikus ja soovisid, et oleksime targa mehe sarnased ning ehitaksime oma elu kaljule - Jeesusele.

Edasi suundusime lastekiriku kaastöölise Maarja Kõutsi saatel väikesesse linnusesse. Maarja rääkis meile evangelistidest ning saime teada, et igal evangelistil on teda sümboliseeriv märk: Matteusel ingel, Markusel lõvi, Luukasel härg ja Johannesel kotkas. Meie kogudus kannab Püha Johannese nime ja ka meie Haapsalu linna vapil on kotkas.

Seejärel läksime kindluse torni ja kõrgel üleval saime vaadata oma kodulinna nii nagu seda näeb kotkas lennates. Tornis nägime ka suuri kelli, mis igal päeval ja ööl annavad linlastele teada aega. Uurisime ka linnuse muuseumis, millised nägid linnus ja kirik välja vanasti. Sellele järgnes väike piknik konvendihoones ja lõpuks läksime koos kirikusse. Lastekoor laulis ja lapsed osalesid armulaual. Piiskop Tiit Salumäe andis igale lapsele ka lastekiriku õpilaspileti. Soovime kõikidele lastele õnnistatud, rõõmsat ja põnevat aastat lastekirikus.

Järgmine kokkusaamine on lõikustänupühal, 11. oktoobril toomkirikus kl 11.

Sirje Jätsa

Lastekiriku õpetaja

INGLITE JA LASTE PÜHAL.

Mihklipäeva, 29. septembrit, on kristlikus kultuuriruumis tähistatud peaingel Miikaeli ja kõikide teiste inglite pühana, kuid lisaks peetakse seda ka laste pühaks. Just sel päeval toimus alanud hooajal teist korda mudilaste laulu- ja mänguring Jaanimardikad.

Jaanimajas sügiseks korda saanud mängutuba ja jaanisaal kihasid 1-4 aastastest mardikatest. Koosviibimine algas mängutoas, kus lapsed said omavahel tuttavaks ning lastele tutvustati mängutoa

kodukorda. Kui kõik lapsed olid saanud, lauldi tavapärase alguslaulu ning Mihklipäevale mõeldes õpiti selgeks üks inglilaulu. Lisaks korrati varasemast tuttavaid laule. Korralik orkester saadi kokku tuntud laulu „Igal ühel oma pill“ ajaks. Üsna varsti peale seda oligi aeg laua ümber koguneda, et kleepida täpikleeps mängu- ja lauluringi osaluskaardile ning emmede abiga kaeti laud kaasa toodud suupistetega. Kui keha oli kinnitatud, suundusid mudilased oma põhitegevuse ehk mängimise juurde. Rõõm oli näha, et mängutuba on laste poolt omaks võetud ning mängulusti jagus pikaks ajaks. Koosviibimise lõpetas tundi lõpetav laul.

Kolmandat hooaega alustanud mängu- ja lauluring Jaanimardikad koguneb Jaanimajas teisipäeviti kl 16.30-17.30 ning seda juhatab koguduse organist Lia Salumäe. Kõik huvilised on oodatud laulu- ja mänguringi tegevuses osalema.

Jaanimardikate Uku Emili ja Ekke Oskari emme Kristel

IGAÜKS ANDKU SÜDAMETUNNISTUSE JÄRGI.

Lõikustänapüha üks teemasid on läbi aastate olnud meeldetuletus, et koguduse majanduslik seisukord ei ole mitte ainult nõukogu, juhataja ja õpetaja mure, vaid kogu koguduse küsimus. Kogudus ei ela küll rahast, aga tegevuskulude katmiseks on siiski raha vajalik.

Loomulikult elab kogudus ohvril. Jeesus jutustab loo (Mk 12:41-44) lesknaise ohvriannist: „Ja istudes aardekiristu vastas, vaatas Jeesus, kuidas rahvahulk paneb raha aardekiristu. Ja paljud rikkad panid palju. Ja üks vaene lesknaine tuli ja pani kaks leptonit, see on ühe veeringu. Ja kutsudes oma jüngrid enese juurde, ütles Jeesus neile: „Tõesti, ma ütlen teile, see vaene lesknaine pani rohkem kui kõik, kes panevad aardekiristu, sest nemad panid oma küllusest, tema pani aga kehusest kõik, mis tal oli, kogu oma elatise.““ See ei peaks aga rikkaid tegema hooletuks, vaid andma oma panus. Omamoodi õpetlik lugu jutustab: „Kaks Hiiumaa meest, Lipi-Lapi Laas ja Susu-Pusu Mats, oliwad kord mere hädas. Kui laened paati püüdsiwad täita, ütles Laas: „Töötame midagi waestele anda, ehk siis pääseme veel eluga.“ Mats: „Oled sa hull? Kui meie pääseme ja waestele midagi selle eest anname, siis soowivad ja paluwad nad, et meie kasvõi igapäew merehädas oleksime.““

Praegu, mil igaüks peab hoolega lugema raha, et arved saaksid makstud ja toiduraha jaguks, võib olla kohatu rääkida koguduse majandamisest. Kogudus ei ole aga paat, kus tuleb võidelda ellu jäämise nimel, vaid üks pere, Jumala rahvas. Kui oleksime maine ühendus, oleksime juba ammu pankrotis. Kogudusel kui institutsioonil on pikk ajalugu ja see on väärtuslik kogemus, elada targalt: olla majandamisel ühteagegu nii konservatiivne kui ka tulevikku vaatav. Mineviku kogemused on väärtuslikuks tarkuseks tulevikku teenides. Tihti peale pärsib arengut, et oleme liialt alahoidlikud ega

söanda mõelda suuremalt. Me ju usume, et Jumalal on piiramatud võimalused. Pannes endale piirid, paneme ka Jumalale piirid. See ei tähenda eufoorilist tormamist utoopiliste eesmärkide poole. Igat mõtet ei tasu kohe ellu viima hakata, sest julge mõtlemine ei tähenda mõtlematust. Mõelda tuleks julgelt, kuid tegutseda tasakaalukalt. Koguduse missioon on suunatud väljapoole. See tähendab, et oleme valmis teenima inimesi, kes on meile võib-olla isegi võõrad, kuid Jumalale niisama tähtsad kui meie. Seepärast tasub aeg-ajalt küsida: kes on minu ligimene ja kelle ligimene olen mina.

Koguduse majanduslik alus toetub vabatahtlikkusele ehk annetustele. Koguduste tõeline ressurss on inimesed, kes sinna kuuluvad. Meil on sarnased väärtushinnangud ja see tähendab, et koguduse liikmed on valmis ühiste eesmärkide nimel vabatahtlikuna kaasa lööma. Ühiskond kasvatab inimestes enesekesksust, kuid koguduse eesmärk on pöörata see areng teistpidi. Meie kõrval on inimesi, kes on kaotanud töö ja kes otsivad uut kutset. Kui meil ei olegi pakkuda palgalist tööd, saame inimesi kutsuda vabatahtlikuks tööks. See on üks võimalus säilitada eneseväarikus, sotsiaalne suhtlemine ja kuuluvustunne. Me ei tohi silmi sulgeda selle ees, kus me praegu, ligi kaksikümmendviis aastat pärast taasiseseisvumist oleme, kus inimeste elujärg võib olla vägagi erinev ja paarsada tuhat inimest on läinud kodumaalt võõrsile leiba teenima. Rahvusriigi seisukohalt on lõpmata oluline kohaliku kodukoguduse olemasolu. Meie tohutu reserv on need sajad inimesed, kes liitusid kogudusega veerandsada aastat tagasi ja on praegu jäänud kogudusest eemale. Kui seda meeles pidada, võime leida ka praegustes oludes võimalusi muuta iseennast, kogudust, meie linna, meie riiki ja koos teistega kogu maailma.

Ülekirikuliselt on seatud kord, et koguduse liige teeb igal aastal oma kodukogudusele nimelise annetuse, mida nimetatakse liikmemaksuks või liikmeannetuseks. Sellelt annatuselt tasub kogudus keskkassa maksu 10 %, solidaarsuskassa maksu 5 % ja praostkonna maksu 6 %. Keskkassast tasutakse EELK üldise eelarve kulud, solidaarsuskassa kaudu toetatakse väikeste koguduste vaimulikke ja praostkonna kassa toetab praostkonna elu. Liikmeannetus on vabatahtlik, antud südametunnistuse järgi, kuid ei tohiks olla väiksem kui 1 % isiku tuludest. Nimelise annetuse võib teha nii ühekorraga kui ka igakuuliselt või osade kaupa. Soovitame internetipangas sõlmida püsikorraldus. Et kogudused on iseseisvad mittetulundusühingud, ei saa need oma tegevuseks raha riigilt, nagu tihtipeale arvatakse. Koguduse töötajad ei saa palka riigilt, vaid koguduselt. Kõikide maksude tasumise eest vastutab kogudus. Viimaste aastate suurimaks ettevõtmiseks on olnud kogudusemaja remont, mis loodetavalt järgmisel aastal võiks lõppeda. Tööd on toetanud mitmed koguduse liikmed oma annetustega kui ka Haapsalu linn ja abiorganisatsioon Gustav Adolf Werk. Jätakuvalt on kõik annetused kogudusemaja remondiks teretulnud, et jätkata tööd järgmisel aastal.

Täname kõiki koguduse liikmeid, kes on tasunud 2015. aasta liikmemaksu. Kel on liikmeannetus tegemata, palume seda teha lähemate kuude jooksul. Liikmeannetust saab tasuda kantseleis või koguduse kontole: SEB 10602003965006; Swedbank 1120274032. Pangakontole tasudes palume märkida maksja nimi ja millise aja eest liikmemaks tasutakse. Tulumaksuseaduse kohaselt saab arvata oma maksustatavast tulust maha kuni 5% kirikule jt mittetulundusühingutele nimeliselt tehtud annetustelt.

Tiit Salumäe

INGLISE KÜLALISED HAAPSALUS.

Meie kogudust külastas 18.-21. septembril Tunbridge Wells'i linna King Charles the Martyr koguduse esindus Suurbritanniast.

Peale kohtumist Gustav Piiriga, Tallinna Püha Vaimu koguduse õpetajaga, jõudsid külalised Haapsallu reede õhtuks ning olid kutsutud õhtusöögile piiskop Tiit Salumäe ja Lia Salumäe koju. Õhtu möödus tutvudes ning põnevates jutuajamistes. Külalisi oli kokku kuus ning nende töövaldkonnad varieerusid Inglismaa vanimas advokaadibüroos töötamisest õenduseni riiklikus tervisesüsteemis. Samuti olid igalühel omad vastutusvaldkonnad kogudusetöös.

Laupäeval kohtusime külalistega Toomkirikus, kus inglisekeelsele hommikupalvele järgnes piiskop

Tiit Salumäe antud ülevaade Toomkiriku- ja koguduse ajaloost ning ringkäik linnuses. Vaprad külalised ning piiskop ronisid ka linnuse torni ning said kauni ülevaate Haapsalu linnast. Pärastlõunal tutvus sõpruskoguduse esindus eesti köögi maitsetega Talumehe kõrtsis. Menüüsse valisid nad nii mulgipudru kui kamavahu, ka meie kali ei jäänud proovimata. Lisaks ringkäigule tuulisel promenaadil ning lühikesele linnatutvustusele, külastas peajaslikult naistest koosnev esindus ka Haapsalu Pitsikeskust. Laupäeva õhtul nautisid külalised Toomkirikus toimunud Teaduste Akadeemia nais- ja meeskoori kontserti, mis oli heaks näiteks eesti koorimuusikast ning jättis sügava mulje.

Pühapäevaseks lastekiriku hooaja avamiseks olid külalised ette valmistanud laulu, mis koos lastega ka ette kanti. Laulu sõnumiks oli tähendamissõna targast mehest, kes ehitas oma maja kaljule ning rumalast, kes ehitas selle liivale. Lapsed tulid hoogsalt laulu ja liigutustega kaasa. Teenistusel teenis koos piiskop Tiit Salumäega King Charles the Martyr koguduse vikaarõpetaja Sara Partridge, kelle sõnum rääkis ülirohkest elust, mida Jumal meile pakub. Sõnum oli tõsine ning ajakohane, puudutades päevakajalisi teemasid kuni Euroopa pagulaste küsimuseni välja. Õpetaja abikaasa James Partridge teenis sõnalugemisega ning õpetaja ise armulaul.

Peale teenistust tutvusid külalised Jaani kirikuga ning lõunastasid Jaanisaalis, millele järgnes arutelu kahe koguduse koostöö teemadel. Kuna King Charles the Martyr kogudusel seisab ees kuni aasta kestev keeruline periood, mil vahetub nende koguduse õpetaja, siis oli oluline teada neid ees ootavatest katsumustest. Siiski leidsime palju ühiseid teemasid sotsiaalabi valdkonnast, lastetöö osas ning ka muusikatöös. Kindlasti soovib Suurbritannia kogudus meile külla saata oma koori ning jagada kogemusi töös kodututega ning noortega, kes suunduvad lastekodust iseseisvasse ellu. See eeldab pikemas perspektiivis ka märksa laiemat koostööd linnade ja piirkondade vahel.

Seejärel tutvusid sõpruskoguduse esindajad Haapsalu Apostlik-Õigeusu kiriku ajaloo ja tegid väljasõidu Lääne-Nigula kogudusse.

Pühapäeva õhtul võõrustas külalisi õpetaja Kristel Engman oma kodus. Lühikesele visiidile sai pandud väärikas punkt Kristeli kodukabelis küünlavalgel nii palve kui lauluga.

Esmaspäeval tutvusid külalised veel Tallinnaga, Tallinna Toomkogudusega ning kohtusid Kadri Põderi, EELK välissuhete assessoriga.

King Charles the Martyr koguduse esinduse külaskäik oli igati meeldejääv ning edukas. Kindlasti jäävad sõlmitud sidemed nii isiklikul kui ka koguduse tasandil kestma ning jääme ootama edasisi kokkupuuteid kas siin- või sealpool.

Mari Kuli

REV. SARA PATRIDGE JUTLUS HAAPSALUS.

“Jeesus tõi meid elule”

Jumala Isa, Poja ja Püha Vaimu nimel. Aamen.

Oleme väga rõõmsad, et saame siin olla. Täna teid kutse ning külalislahkuse eest. Ma toon teile tervitusi King Charles the Martyr koguduselt ning samuti Rochesteri piiskopkonna piiskoppidelt James Langstaff'ilt ja Brian Castle'ilt.

“Sest nõnda nagu Isa äratav üles surnuid ning teeb elavaks, nõnda teeb ka Poeg elavaks, keda tahab” (Johannese 5:21). Meie tänane puudutab teemat, mis saab hetkel palju tähelepanu Inglismaal: küsimus kas peaks muutma legaalseks ravimi kasutamise arstide poolt nende inimeste elude lõpetamiseks, kellel on arvatavasti elada vaid kuus kuud. Debatt halastussurma seaduse ümber on mõlemalt poolt olnud kirglik, kuid eelmisel nädalal hääletas Briti parlament suure häälteenamusega selle vastu hoolimata sellest, et avalik arvamus kaldus pigem seaduse vastuvõtmise poole. Ilmselt mitte üllatavalt on kirik olnud eriti tugevalt sellise seaduse vastu. Mitte seetõttu, et kirik tahaks näha inimesi asjatult kannatamas ega ka mitte sellepärast, et kirikul oleks mingi äraspidine idee, et kannatamine tooks meid kuidagi Jeesusele lähemale, vaid seetõttu, et kristlusel on teatud vaatenurgad elu ja surma küsimustes, milleni ma jõuan veidi hiljem.

Kuigi seda teemat käsitletakse kui midagi, mis on ainult seotud halastussurmaga, olen ma alati tundnud, et selle debati südames on tegelikult küsimus elu väärtusest. Ja siin peituvad ka kristlaste ning ilmaliku maailma kõige teravamad lahkkelid. Tundub, et paljud inimesed peavad oma elu väärtuslikuks ainult juhul, kui nad saavad seda elada nii nagu nad ise tahavad. Arvamus, et kui üksikisik näeb oma elu piiratuna kas haiguse, puude või lihtsalt kõrge vanuse tõttu, siis peaks sellel isikul olema õigus oma elu soovi korral lõpetada, on üha levinum. Seda on Inglismaal hiljuti veelgi rõhutanud juhtum, mil täiesti terve 75-aastane naine läks Dignitas kliinikusse Šveitsis, et lasta oma elu lõpetada, kuna ta ei tahtnud silmitsi olla millegagi, mida ta kirjeldas kui “väärkuse kadumine vanas eas”. Miski, mida ütles selle naise partner, ehmatas mind: “võimalus valida aeg, mil surra, on inimõigus”. See on ka positsioon, mille võtavad halastussurma pooldajad. Kui sa usud, nagu paljud nüüd teevad, et sinu elu on sinu oma ja mitte kellegi teise, et sinu eksistents on suvaline kokkusattumus ja surmale ei järgne midagi, siis on ju loogiline, et sa mitte ainult ei pea ennast ainsaks, kellel on õigus otsustada oma elu üle, vaid ei näe oma elu mõtet muus kui ainult selles, mille sa ise oma elu mõtteks valid. Ilmselt peaksin mainima, et seadus, mis käis parlamendis hääletusel, ei oleks selle konkreetse naise jaoks midagi muutnud. Üks seaduse vastaste hirm oli, et selline seadus avaks ukse, mis peaks jääma suletuks. See oleks avanud tee, mida me kutsume “libedaks teeks”.

Kristlikul usul on palju öelda elu kohta. Kristlastena me usume, et elu on Jumala kingitus ja me peaksime selle vastu võtma kohase tänuga ning kohtlema austuse ja aukartusega. Me usume, et igal elul on tähendus isegi kui seda tähendust on inimlikust vaatepunktist keeruline näha. Me usume, et elu on pigem andmine kui võtmine. Me usume, et me pole sündinud endi eest hoolitsema, vaid teiste eest. Me usume, et me pole sündinud surema, vaid elama. Ja me usume, et see elu pole veel kõik. Igavese elu lubadus on meie ees nagu särav valgus. Me usume kõike seda kahel põhjusel: esiteks osutab kõik Piiblis elule ning viisile, kuidas seda elada (Piiblit ju kutsutakse vahel ka Eluraamatuks). Piibel on kirjutatud kahe puu vahele - elupuu Eedeni aias ning elupuu Uues Jeruusalemmas, mida Johannes kirjeldab Ilmutuse raamatu viimases peatükis. Ja Piiblis on ka palju teisi kirjakohti, milles eriline rõhk asetub Jumala soovile, et me elaksime.

Viiendas Moosese raamatus paneb Jumal oma rahva valiku ette: nad kas võtavad vastu tema seadused või keeravad neile seljad. Esimene tee viib ellu ja teine surma ning Jumal julgustab neid, peaaegu isegi anub neid, valima elu “...ma olen pannud su ette elu ja surma, õnnistuse ja needuse. Vali nüüd elu, et sina ja su sugu võiksite elada...” (5. Moosese raamat 30:19). Prohvet Jesaja (55:1-2) kutsub inimesi tulema Jumala lauale ning sööma, mis on neile hea, kosutama ennast rammusate roogadega, mille eest nad ei pea maksma - teiste sõnadega kutsutakse neid elama. Teine prohvet, Jeremija, julgustab Iisraeli rahvast eksiilis mitte raiskama oma elu halamisele ning mineviku meenutamisele, vaid kulutama aega uue elu loomisele ning selle elamisele võimalikult hästi niikaua, kuni nad saavad naasta oma riiki (Jeremija 29:5-7).

Kõige põhjalikumalt kirjeldab Jeesus aga end kui elu leiba. Ja mitte lihtsalt elu vaid ülirohke elu

“Mina olen tulnud, et neil oleks elu ja oleks seda ülirohkesti” (Johannese 10:10). Koht, kus olen saanud kogeda ülirohke elu reaalsust on olnud ühes kõige ebatõenäolisemas paigas - hooldekodus. Pärilised aastad olen nüüd töötanud kaplanina ühel hommikul nädalas Turnbridge Wells'i hooldekodus/hospiitsis. Seeläbi olen puutunud lähedalt kokku paljude inimestega, kel on elu limiteeriv haigus, kuid kes soovivad elada oma järelejäänud aja siin maa peal nii hästi kui võimalik. Nad tulevad erinevate taustadega, mõned on usklikud, paljud ei ole, kuigi ka neist paljud saavad lohutust sellest vaimsest hoolet, mida kaplanid pakuvad. Kuid peaaegu eranditult võib öelda, et nad on inimesed, kes on õppinud, isegi kui nad ei mõelnud sellele enne oma haigust, väärtustama elu väga tõsiselt. Nad elavad paljuski nagu viimati mainitud Jeesuse sõnade kehastused. Samas on nad teadlikud faktist, et nende elud on lõppemas enne kui nad ise oleksid valinud. Hooldekodus saavad nad uusi sõpru, omandavad uusi oskusi ning saavad palju enda kohta teada. Tihti on nad palju vähem negatiivselt mõjutatud sellest, mis nendega toimub, kui nende perekonnad. Nad elavad tõesti ülirohket elu tänulikkuses iga päeva eest.

Seega on mõistatav kui mul on segased tunded kuuldes kellestki, kes lõpetab oma elu lihtsalt selleks, et mitte kogeda midagi, mis on inimeseks olemise loomulik osa. Selline tegu tundub nagu naeruvääristavat neid miljoneid inimesi üle maailma, kes meeletult tahavad elada, inimesi, kelle jaoks elu vanaks saamiseni oleks õnnistus, mitte needus. Need on lapsed, kes surevad ennetavatesse haigustesse; mehed ja naised, kelle elud nende kodumaal on nii väljakannatamatud, et nad on valmis riskima kõigega, et lahkuda; pered, kes põgenevad sõdade eest, et eksisteerida pagulastena riikides, kus nad pole teretulnud ja mis pole neile kodused, tihti kaotades, nagu oleme viimastel nädalatel näinud, sellel teel traagiliselt enda elud või oma laste elud.

Aga ma ei saa lõpetada puudutamata paradoksi, mis asub meie usu südames ning on teiseks põhjuseks uskuda seda, mida me usume. Jah, me oleme kutsutud elama ja elama ülirohkesti, kuid see ülirohke elu tuleb vaid läbi meie Issanda Jeesuse Kristuse ristisurma. Tänu oma patusele keeldub inimkond pidevalt sellest ülirohkest, mida Jumal pakub ja valib surma selle asemel. Nii ka Jeesus valib surma suurest armastusest meie vastu. Ta valib olemise meiega surmas, nii et kui me ka valime surma, valime ikka Tema. Kui me ei võta vastu eluleiba, mida meile pakutakse, siis annab see leib end samuti surma. “Ja leib, mille mina annan, on minu liha”(Johannese 6:51). Ja veelgi enam “Aga kes seda leiba sööb, elab igavesti” (Johannese 6:58). Jeesuse surm avab meile ukse igavikku koos Jumalaga, mil me lõpuks mõistame, mida ülirohke elu tegelikult tähendab.

Nii et milline peaks olema meie vastus sellele: armastusele, mis on valmis surema, sest see on ainus viis, kuidas meie saame elada? Ma arvan, et meie vastuseks võiks olla oma elu vastuvõtmine kingitusena, mida see ka on, ning kõige tegemine selleks, et elada ülirohkesti; teha kõik selleks, et aidata elada teistel ülirohkesti ja kaitsta, hoolt kanda ning hinnata neid, kelle elud on keerulised vana ega, haiguse või mõne muu põhjuse läbi, mis ei allu nende kontrollile.

Jeesus tõi meile elu. Elagem siis, armastagem elu ning olgem selle eest tänulikud ja oodakem aega kui meie maapealne elu on läbi ning meid kutsutakse veetma igavikku Jumalaga, kes armastab meid. Aamen.

Jutlus peetud 20.09.2015 Haapsalu Toomkirikus. Tõlkis Mari Kuli

PIIBEL KÖÖGIS.

Piibel ei kuuluta meile mitte ainult Jumala Sõna, vaid sealt saame lugeda ka paljudest söömaegadest, nii rikkalikest kui ka kasinatest. Võime endale ette kujutada, kui rikkalik oli Paradiisiaia toidulaud, samas aga pidi Iisraeli rahvas oma kõrbeteekonnal läbi ajama palju kasinamalt. Leiame Piiblist rohkelt sündmusi, kus toidupoolisel on oma roll. Olgu mainitud näiteks Jaakobi läätseleen, mis purustas traditsioonid ja kirjutas ümber ühe perekonna kroonika, või leivad ja kalad, millest imekombel said söönuks tuhanded Jeesuse juurde kogunenud inimesed.

“Johannese Sõnumite” lugejatel on juba mõnda aega olnud võimalus tutvuda selle põneva toidumaailmaga, mida nautisid Piibli inimesed. Nende toit oli tasakaalustatud ja täisväärtuslik.

Retseptide ilmumine meie koguduselehes on inspireerinud uue huviringi loomise meie koguduses - “**Piibel köögis**” hakkab toimuma laupäeviti kord kuus Jaanisaalis. Valmistame koos ühte Piiblist

inspireeritud toitu, uurime-arutame sinna juurde kuuluvat kirjakohta ning loomulikult laseme toidul hea maitsta. Oluline roll on ka sotsiaalsel suhtlusel.

“Piibel köögis” koguneb esimest korda **24. oktoobril 2015 kell 16.00 Jaanisaalis**. Kes soovib, võib kaasa võtta oma põlle ja Piibli. Sel korral valmistame koos Jaakobi läätseleent ja tutvume sinna juurde kuuluva piiblilooga. Üritus kestab orienteeruvalt kolm tundi. Kuna toiduainete hankimisega on seotud ka teatud kulud, siis palume igal osalejal nende katteks kaasa võtta 3 eurot. Osalemissoovist palun teatada hiljemalt 22. oktoobriks, tel. 53583276 või mariastrauss@gmx.de

Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev ...

Leib oli piibliaegsete inimeste põhitoidus ja toidulaua olulisim komponent. Leib oli aukohal ka siis, kui tulid külalised. Võõrustajad jagasid kõigepealt külalistega oma leiba. Leib ei ole ka tänapäeval pelgalt kõhutäide, vaid sümboliseerib kõike seda, mida inimene eluks vajab.

Kui Aabrahami juurde tulid kolm meest ja tõid talle Jumalalt sõnumi peatsest poja ilmaletulekust, pakkus Aabraham neile Saara küpsetatud leiba. See võis olla niisugune.

Saara õhuke nisuleib

150 gr jahu
150 gr mannat
20 gr pärm
125 ml leiget piima
nootsatäis suhkrut
nootsatäis soola
9 spl oliiviõli

Sega jahu ja manna omavahel, tee keskele süvend ning lisa sinna murendatud pärm, 3 spl leiget piima ja nootsatäis suhkrut. Sega valmis väike juuretis ja lase sellel kerkida soojas kohas umbes pool tundi.

Seejärel lisa ülejäänud leige piim, sool ja 1 spl oliiviõli. Sega ained ühtlaseks taignaks, kuni taigen enam ei kleepu. Lase kinnikaetult 45 minutit soojas kohas kerkida.

Sõtku taigen köögilaual veelikord korralikult läbi, veereta sellest rull ja jaga see kaheksaks tükiks. Vormi tükid pallideks, aseta ahjuplaadile ja lase veel 20 minutit kerkida. Rulli pallid umbes 2 mm paksusteks ringideks. Küpseta 1 spl oliiviõlis kuumal kõrbemiskindlal pannil iga leiba kummaltki poolt 2-3 minutit. Nõruta köögipaberil.

Söögipalve

Läbi aegade on inimesed tänanud Jumalat toidu eest. Nende kuningas Taaveti sõnadega võid ka sina enne sööki palvetada:

Issand, kõikide silmad ootavad sind ja sina annad neile nende roa omal ajal; sina avad oma käe ja täidad kõik, mis elab, hea meelega. Aamen.

Ps 145, 15-16

Tõlkinud Maria Strauss

NATUKE NALJA.

Usuõpetuse tunnis küsib õpetaja:

*"Kas keegi teab,
millal Adam ja Eeva
paradüsiaiast välja aeti?"*

"Sügisel," vastab Juku.

"Miks sügisel?"

"Sest sügis on õunad valminud."

„AARDEOTSIJAD“ ALUSTASID TEGEVUST

27. septembri õhtupoolikul kogunesid esmakordselt meie koguduse lastekiriku lapsed piiblitundi „Aardeotsijad“, mis toimus lastekiriku õpetaja Maria Straussi kodus.

Lapsed olid avatud ja otsihimulised ning rändasid koos juhendajaga ajas tagasi Vana Testamendi maailma. Tutvuti piiblilooga Paabeli torni ehitamisest, räägiti kõrgetest tornidest ja erinevatest keeltest. Mängiti meeskonnamänge, murti lahti salakeelte koode ja ehitati torne. Lapsed jõudsid järeldusele, et Jumala juurde jõudmiseks ei ole vaja ehitada torni, vaid on hea pidada tema käske ja palvetada.

Enne koduteed said lapsed õunakooki. Kõik osalejad arvasid, et „Aardeotsijate“ tund on hea algatus ja väärib jätkamist. Järgmise kokkusaamise aeg ja koht jäid veel kindlaks määramata.

Maria Strauss

„Aardeotsijate“ piiblitunnis proovisid lapsed ise Paabeli torni ehitada.

SÜNNIPÄEVAD OKTOOBRIS.

2. oktoober	Koit Latik	
3. oktoober	Laine Rand	88
	Ingrid Arro	
	Kristel Saal-Engman	
4. oktoober	Liis Särel	
5. oktoober	Agu Saukas	30
	Janelin Reimets	
	Harriet Lämmergas	
	Martin Evert	
	Tristan Raimond Jair	
6. oktoober	Eneken Berglund	45
	Elišabet Luure	

7. oktoober	Helju Elmik Terje Vasara Krisbert Kaareste	5
	Helve Undo	
9. oktoober	Salme Pajunurm Ain Soome	90
10. oktoober	Ivi Kauppinen Karin Teder Kädi Jõgi	
11. oktoober	Lehti Padu Mark Pavlovski	60
13. oktoober	Henry Madi	50
14. oktoober	Sirje Viiret Olev Soodla Marko Olenko Kairi Jets	45
16. oktoober	Ingrid Laasi Marie Helene Vichterpal Aimar Lints	60 5 35
17. oktoober	Leida-Lisette Viinapuu Endel Jets Mary-Liis Kaabel Saara Mikli	87 5
19. oktoober	Inna Kaareste Lauri Reppo Siim Eric Ahi Uku Emil Engman	74
20. oktoober	Hugo Oliver Kruusel	
21. oktoober	Sander Laadi	
22. oktoober	Kirke Kalamats	
23. oktoober	Õie Treve Malle Allmere Tiina Brock Rebeka Strauss Henri Telling	76 75 10
24. oktoober	Alfred Kivimurd Viljar Sepp Gregor Särel Greete Viita	82 30
25. oktoober	Merilin Scults Aliis Julianus	
26. oktoober	Oliivia Baikova Tiina Kaevats	
27. oktoober	Eva Luure	
28. oktoober	Siiri Mikk	
29. oktoober	Lia Salumäe Rainer Brock Ronald Benni Vunk	60
30. oktoober	Hugo Vihmann.	
31. oktoober	Ethel Reesar	

Palju õnne sünnipäevaks ja õnnistust uueks eluaastaks!

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

**Juhi mind oma tööteel ja õpeta mind; sest sina oled mu pääste Jumal,
sind ma ootan kogu päeva! Psalm 25:5**

Kindlasti soovime kõik, et meie töödel ja tegemistel oleks Jumala õnnistus — et need läheksid hästi korda ja kannaksid head vilja. Selleks peame oma tööde ja tegemiste jaoks paluma Jumala juhtimist, et need oleksid kooskõlas Tema tahtega. Kuidas Jumala juhtimist ära tunda? Kuidas ma tunnen ära Jumala vastuse palvele, kui olen palunud Tema juhatus ja abi, et teha õigeid otsuseid ja valikuid?

Ühes eesti muinasjutus oli peategelasel tark mees taskus — pisike tark mees, kes probleemses olukorras alati ütles, mida peategelasel täpselt tuleb teha. Kas Jumal on meile nagu tark mees taskus, öeldes palve peale, kuidas ühes või teises olukorras täpselt toimida? Kuigi Jumal vahel mõnes erilises situatsioonis tõesti niimoodi teeb, toimub Tema „igapäevane“ juhtimine siiski teisel põhimõttel.

Meie tööde ja tegemiste õnnistus ja kordaminek sõltub otseselt sellest, kui palju aega me Jumalaga veedame. Olles koos Jumalaga palves ja Pühakirja lugedes, puutume väga tihedalt kokku Jeesuse Kristusega. Aja jooksul hakkab Tema loomus meid mõjutama, muutes nii meie mõtteid, tundeid kui väärtushinnanguid. Võime öelda, et meie loomus muutub ajapikku üha sarnasemaks Jeesuse Kristuse loomusele. Nüüd võime oma otsuste ja valikute tegemisel ikka rohkem ja rohkem usaldada omaenda otsustusvõimet, sest nagu Jeesuski oskame ja tahame valida seda, mis on kooskõlas Isa tahtega. See on viis, kuidas Jumal meid juhib: meie puhastatud ja pühitsetud tahte ja otsustusvõime kaudu.

Loomulikult ei tähenda see, et me ei peaks enam palves Jumala juhtimist otsima. Jeesuski tegi seda kogu oma maise elu aja. Ent me ei tarvitse enam kurvastada, kui „Jumal ei vasta meile“, jättes imelisel viisil andmata selged juhtnöörid, kuidas toimida. See on pigem märk Jumala usaldusest meie vastu — Tema teab, et suudame kõigi nende kogemuste toel, mis oleme omandanud Temaga koos olles, teha häid ja õigeid valikuid.

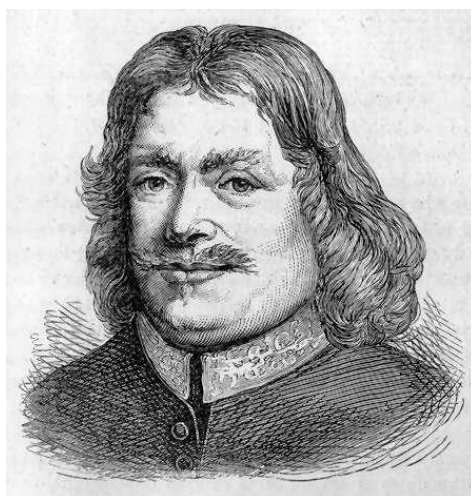
**Issand, mina olen rumal ega suuda
tõde eksitusest eristada.**

Issand, ära jäta mind minu pimeduse meelevald.

**Kui õpetus on Jumalast,
ära lase mind seda põlata.**

**On see aga kuradist,
siis ära lase mind seda omaks võtta.**

**Issand, ma palun Sind, näita mulle,
et Sa mind tõepoolest armastad
igikestva armastusega.**

John Bunyan, 1628-1688

Katlaparandaja, jutlustaja, vaimulik kirjanik

Mõtiskluse kirjutas Karin Teder.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kl 9-15. Kohtumine koguduse õpetaja Tiit Salumäega on soovitatav leppida eelnevalt kokku (tel. 52 80635).

Kasutatud riiete annetusmüük on avatud E, K ja R kell 10 – 13.

Telefon 473 7166, 473 7167, 528 0635.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-post lisatakse kirjasaaajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Eesti kiriku elust saab lugeda <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Toomkirik ja muuseum on avatud septembris ja oktoobris reede, laupäev ja pühapäev 11 – 16. Vaata www.haapsalulinnus.ee Kontakt: Marika Peberg, tel 5184664, 4725346. Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS

Tiit Salumäe	E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.
Kristel Engman	E-post: kengman@hotmail.com ; 5289 527.
Lydia Kalda	E-post: lydia.kalda@hotmail.com ; 53477 633.
Lia Salumäe	E-post: lialalumae@hotmail.ee ; 53039 835.
Lehte Ilves	E-post: lehte@le.ee
Karin Teder	E-post: karinteder@hotmail.ee
Maria Strauss	E-post: mariastrauss@gmx.de
Tiia Laar	E-post: tiia.laar@gmail.com
Teno Ilves	E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub septembrist 2008 kord kuus. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soovide, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.